

Népszava, 2000. XI. 13.

Az előléptetések

Az FKGP irányítású Honvédelmi Minisztériumra bizvást lehet számítani, ha az 1956–57-es karhatalmisták, politikai tisztek előléptetéséről van szó. Szabó János miniszter, Homoki János államtitkár ezúttal Szalay Róbertet, az újdonsült alezredest részesítette ilyen elismerésben, korábban Lányi Zsolt, a honvédelmi bizottság elnöke tett legfőbbet azért, hogy a minisztérium Bánkuty Gézának ezredesi rendfokozatot adományozzon. Mindkét kedvezményezett dicséletes életútja már ismert, de a kiszagda politikusok, ha cimboráikról van szó, „a múlt más-képp lesz” alapon jutalmaznak.

Szabó miniszter kijelentése szerint „elévülhetetlen 56-os érdemei miatt” tiszteli Szalayt. „Az alezredest olyan érdemekkel rendelkezik, mint kevesen mások.” Csakhogy erre semmiféle bizonyíték eddig nem került elő. Szalay ekkoriban mint MDP-tag Tatabányán szolgált. Október 23-án egy bizonyos Szalai százados fegyvereket követelve valóban behatolt a Kilián lakta nyába a civilek élén, ám ez a

tiszt nincs azonosítva. (Ha a hatóságok komolyan a hősiükre gondoltak volna, akkor ennek a levéltári forrásokban is nyoma lenne, és a bírósági eljárást is nehezen úszhatta volna meg.) Ami viszont biztos: 1956. november 16-án aláírta a tiszti nyilatkozatot, és jelentkezett a karhatalomba. Itt is érdemeire hivatkozhattak, amikor 1957 áprilisában kéthavi illetményel küldték tartalékos állományba.

Homoki államtitkár támogatta az előléptetést, mivel Szalay „az 56-os forradalmár helytállása miatt joghátrányt szenvedett, aki ma is aktív, s ezért 1990-ben történt rehabilitálásakor nyugállományú őrnaggyá nevezték ki”. E mondat állítása valótlán! Szalay nem volt forradalmár, nem is 56 miatt ítélték el, hanem amiatt, hogy ellopatta 1961-ben volt pufajkástársának pisztolyát. 1990-ben a Katonai Bíróság – azzal az indokkal, hogy bűncselek-

ményének semmi összefüggése nem volt 56-tal – elutasította Szalay rehabilitációs kérelmét. Tehát ekkor aligha léptethették elő őrnaggyá.

Bánkuty Géza, a módos amerikai üzletember, korábban karhatalmista és politikai tiszt, a kiszagdák másik kedvence, szintén könnyen változtatgatja a múltját. Ő 1956-ban valóban jelentkezett a Széna téri felkelők-höz, de csak annyi bizonyított, hogy belépett a II. Ker. Nemzeti Bizottmányba, és egy ÁVH-s barátját bújította. Csete Örs 56-osokról szóló könyvében, amelynek kiadását támogatta, már Corvin közti felkelőként is fel van tüntetve – természetesen hamisan. Sokszor megismételt állításával ellentétben, nem vett részt a forradalom leverése utáni szervezkedésben. 1957 tavaszán, miután elhagyta az országot, Szabó Miklós kádárista hírszerző közvetlen munkatársa lett, együttműködésük idején

ítélték el azokat a szervezkedőket (hármukat halálra), akiket Bánkuty most már a harcóstársainak nevez. Az ő floridai rezidenciájában szoktak nyaralgatni a hálás kiszagdák.

Az utóbbi években a két vitéz közösen dolgozik a szélsőjobboldali, nyilaspartí kiadványok előállításán. Ahogy annak idején tetteikkel, most szellemiségükkel igyekeznek szétrombolni 56-ot. De miért vállalja velük ennyire a közösséget Pongrátz Gergely, aki most Szalay előléptetését kezdeményezte? Hiszen bármennyire is vitatott személyisége, a Corvin közti felkelők egyik parancsnokaként mégiscsak vérbeli forradalmár volt. Talán már elfelejtette, amit még 1991-ben, a visszatérésekor a pártatlanságáról vallott: „56-ban a forradalom szivárványjellegét szerettem, ha tehát elkötelezném magam egy irányban, más elvekről, embe-rekről le kellene mondanom.” Neki volt vesztenivalója. Az ő teljes átállása ártott legtöbbször 56-nak.

Eörsi László